

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2025/1014,

annettu 16 päivänä toukokuuta 2025,

**poikkeuksen myöntämisestä Espanjan kuningaskunnalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston
asetuksen (EU) 2019/943 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944
säännöksistä Baleaarien osalta**

(tiedoksiannettu numerolla C(2025) 3174)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon sähköisen sisämarkkinoista 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 64 artiklan,

ottaa huomioon sähköisen sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 66 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY JA PÄÄTÖKSEN SOVELTAMISALA

- (1) Espanjan kuningaskunta, jäljempänä 'Espanja', toimitti 23 päivänä marraskuuta 2020 komissiolle asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaisen Kanariansaaria, Baleaareja, Ceutaa ja Melillaa, jäljempänä yhdessä 'Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet', koskevan poikkeuspyynnön, jäljempänä 'hakemus'.
- (2) Hakemuksessa pyydettiin alun perin lupaa soveltaa poikkeuksia direktiivin (EU) 2019/944 8 ja 54 artiklasta sekä asetuksen (EU) 2019/943 3 ja 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta, 9–11 artiklasta, 14–17 artiklasta, 19–27 artiklasta ja 35–47 artiklasta. Hakemuksessa ei täsmennetty pyydetyn poikkeuksen kestoa.
- (3) Komissio julkaisi hakemuksen verkkosivustollaan 18 päivänä maaliskuuta 2021 ja kehotti jäsenvaltioita ja sidosryhmiä esittämään huomautuksia 30 päivään huhtikuuta 2021 saakka.
- (4) Komissio pyysi Espanjalta lisätietoja hakemuksesta 17 päivänä elokuuta 2021 ja 16 päivänä joulukuuta 2021. Espanja vastasi 4 päivänä lokakuuta 2021 ja 17 päivänä tammikuuta 2022. Jälkimmäisessä lausunnossaan Espanja muutti hakemuksensa soveltamisalaa seuraavasti:
 - direktiivin (EU) 2019/944 8 artiklaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta;
 - direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin Baleaarien ja Ceutan osalta;
 - Espanja esitti kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta uuden pyynnön, joka koski poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta;
 - asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan d, f, g, h, i, l, m ja q alakohtaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta;
 - Espanja peruutti myös pyynnön, joka koski kaikkia Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita koskevaa poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 1 ja 2 kohdasta, 20 artiklan 1 ja 2 kohdasta, 21 artiklan 1–6 kohdasta, 22 artiklan 1 kohdasta, lukuun ottamatta f ja h alakohtaa, 22 artiklan 4 kohdasta sekä 35–47 artiklasta;

⁽¹⁾ EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.

⁽²⁾ EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

- Espanja on asettanut Baleaareja ja Ceutaa varten pyydetyn poikkeuksen keston rajoitetuksi siihen asti, kunnes nämä alueet on integroitu tehokkaasti Manner-Espanjaan (arviolta aikaisintaan vuonna 2030).

- (5) Tämän päätöksen olisi kosettava ainoastaan Baleaareja, koska komission päätös⁽³⁾ Espanjan esittämästä Kanariansaaria koskevasta poikkeuspyynnöstä hyväksyttiin 8 päivänä joulukuuta 2023, ja Espanjan esittämiä muita Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita eli Ceutaa ja Melillaa koskevia poikkeuspyyntöjä käsitellään erillisissä päätöksissä.

2. BALEAARIT

Baleaarien sähköjärjestelmä ja sähkömarkkinat

- (6) Baleaarit muodostavat yhdessä yksittäisen yhteenliitetyn sähköjärjestelmän (Mallorca, Menorca, Ibiza ja Formentera). Espanjan mukaan Baleaarien kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 (kuluttajien mittauslukemien mukaan 2 856 gigawattituntia)⁽⁴⁾. Vuonna 2023 Baleaarien vuosikulutus oli 6 047 gigawattituntia, josta 8,7 prosenttia (526 gigawattituntia) katettiin uusiutuvilla energialähteillä⁽⁵⁾.
- (7) Baleaarit olivat erillään Manner-Espanjan sähköjärjestelmästä vuoteen 2012 saakka. Baleaareilla on ollut kaksi sähköjärjestelmää ("Mallorca-Menorca" ja "Ibiza-Formentera"), joiden kapasiteetit olivat 1,9 gigawattia ja 0,3 gigawattia. Vuoden 2012 lopussa Mallorca-Menorca-sähköjärjestelmä yhdistettiin Manner-Espanjan järjestelmään 400 megawatin yhdysjohdolla, kun taas Ibiza-Formentera-sähköjärjestelmää säilyi erillisenä. Mallorcan ja Ibizan välisen kaapelin käyttöönoton jälkeen Mallorca-Menorca-Ibiza-Formentera-sähköjärjestelmä yhdistettiin Manner-Espanjan järjestelmään joulukuussa 2018⁽⁶⁾. Vuonna 2023 kaapeli kattoi noin 24 prosenttia Baleaarien sähkön kysynnästä⁽⁷⁾.
- (8) Helmikuun 25 päivänä 2019 annetun ministeriön määräyksen TEC/212/2019 perusteella vuosien 2021–2026 sähkönsiirtoverkkosuunnitelma sisältää toisen kaapelin, joka yhdistää Baleaarien sähköjärjestelmän Manner-Espanjaan. Kaapelin odotetaan olevan toiminnassa vuoteen 2030 mennessä (Espanjan parhaan arvion mukaan vuoteen 2029 mennessä) ja kattavan enimmillään 65 prosenttia Baleaarien sähkön toimituksista⁽⁸⁾.
- (9) Espanjan mukaan Baleaarien tuotantokapasiteetti kesäkuussa 2021 oli 1 999,4 megawattia, josta 91 prosenttia (1 819 megawattia) oli peräisin lämpövoimasta (lähinnä yhdistetyn syklin kaasuturbiineista kahden hiilivoimalaitoksen sulkemisen jälkeen) ja loput 9 prosenttia (180,4 megawattia) uusiutuvasta energiasta. Tässä yhteydessä Espanja selittää, että uusiutuvien energialähteiden alhaisempi osuus Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla verrattuna Espanjan mantereeseen johtuu pääasiassa siitä, että uudelle tuotantokapasiteetille on käytettävissä rajallinen maantieteellinen alue, sekä kysynnän mukaan säädettävän sähköntuotannon suuremmasta tarpeesta ja energiavarastojen kapasiteetin rajallisuudesta.
- (10) Espanja huomauttaa, että Baleaareille on ominaista markkinoiden pieni koko, minkä vuoksi ne eivät voi hyötyä Manner-Espanjan sähköjärjestelmän kaltaisista mittakaavaeduista. Espanjan mukaan myös Baleaarien järjestelmän polttoainekustannukset ovat korkeammat. Niiden historiallinen eristyisyys johtaa myös suurempaan asennetun varakapasiteetin tarpeeseen.

⁽³⁾ Komission päätös (EU) 2024/560, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, poikkeuksen myöntämisestä Espanjan kuningaskunnalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 säännöksistä Kanariansaarten osalta (EUVL L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj>).

⁽⁴⁾ Ks. Red Eléctrican vuoden 1997 *Informe del Sistema Eléctrico español* -asiakirjan liitteen I kaavio A1.1: PORTADA.eps (Convertido)-1 (ree.es).

⁽⁵⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁶⁾ Marraskuun 5 päivänä annettu ministeriön määräys TEC/1172/2018 Baleaarien erillisten sähköverkkojen uudelleenmäärittelystä: Orden TEC/1172/2018, de 5 de noviembre, por la que se redefinen los sistemas eléctricos aislados del territorio no peninsular de las Illes Balears y se modifica la metodología de cálculo del precio de adquisición de la demanda y del precio de venta de la energía en el despacho de producción de los territorios no peninsulares. (boe.es).

⁽⁷⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁸⁾ Ks. Espanjan lopullinen päivitetty kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelma vuosiksi 2021–2030, 211d83b7-b6d9-4bb8-b084-4a3bfb4cad3e_en.

- (11) Espanja toteaa lisäksi, että Endesa SA omistaa suoraan tai välillisesti lähes kaiken Baleaarien lämpövoiman tuotannon. Vaikka uusiutuvien energialähteiden lisääntyvä käyttöönotto helpottaa kilpailevien yritysten tuloa Baleaareille, Endesa SA tuottaa edelleen suurimman osan sähköstä tällä Manner-Espanjan ulkopuolisella alueella.
- (12) Espanjan mukaan nämä markkinoiden erityispiirteet johtavat siihen, että sähköntuotantokustannukset ovat Manner-Espanjaan verrattuna korkeammat ja markkinoille tulo ei ole houkuttelevaa uusille yrityksille. Tämän vuoksi Baleaareille ei ole kehittynyt toimivaa kilpailua.
- (13) Ottaen huomioon toimivan kilpailun puutteeseen ja korkeisiin kustannuksiin liittyvät ongelmat ja huolimatta kansallisista toimenpiteistä, joita on toteutettu kilpailun edistämiseksi ja taloudellisten kannustimien luomiseksi laitosten toiminnan tehostamiselle ja tuotantokustannusten alentamiseksi, Espanja katsoo, että ei ole ollut mahdollista luoda samanlaista markkinamekanismia kuin Manner-Espanjassa.
- (14) Espanja selittää lisäksi, että Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Baleaarit, tuotettu sähkö ei kuulu Manner-Espanjan markkinoiden tarjouskilpailujärjestelmään. Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä käytetään ajojärjestykseen taloudellista etusijajärjestystä⁽⁹⁾:
- verkonhaltija asettaa voimalaitokset taloudelliseen paremmuusjärjestykseen muuttuvien kustannusten perusteella kunnes kysyntä on katettu, ottaen huomioon tekniset rajoitukset ja sähkön toimituksen takaamiseksi tarvittavat reservit;
 - ajojärjestys sisältää viikoittaisia, päivittäisiä ja päivänsisäisiä ennusteita sekä reaaliaikaisia poikkeamia. Baleaarien järjestelmässä ajojärjestyksessä otetaan huomioon myös suurin mahdollinen sähkön vaihto mantereen yhteenliitännän kautta;
 - kysyntäpuoli (suorat kuluttajat ja toimittajat) ilmoittaa verkonhaltijalle tuntikohtaisen kysynnän kunkin Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen sähköjärjestelmissä;
 - päivittäisen ajon jälkeen kysyntäpuoli ostaa energian hintaan, joka vastaa Manner-Espanjan tarjouskilpailujärjestelmän hintaa.
- (15) Espanjan mukaan tässä mekanismissa otetaan huomioon Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden korkeat sähköntuotantokustannukset ja erityispiirteet, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kyseisten alueiden kuluttajat ja toimittajat eivät joudu kärsimään korkeammista sähköntuotantokustannuksista Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla kuin Manner-Espanjassa, mikä perustuu alueiden väliseen solidaarisuuteen.
- (16) Espanja selittää lisäksi, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotanto on säännelty korvausjärjestelmä markkinapohjaisen korvausjärjestelmän sijasta ja että sitä sovelletaan olosuhteissa, joissa tukkumarkkinat eivät voisi toimia ja joissa kustannukset ovat maantieteellisistä ja alueellisista syistä korkeammat kuin Manner-Espanjan sähköntuotantokustannukset.
- (17) Espanja huomauttaa, että mekanismilla varmistetaan se, että sähköjärjestelmä ja julkinen talousarvio kattavat ylimääräiset kustannukset, jotka johtuvat Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden korkeampien tuotantokustannusten ja Manner-Espanjassa vallitsevaa hintaa vastaavan sähkön hinnan välisestä erotuksesta, jotta kaikki kuluttajat maksavat sähköstä saman verran riippumatta siitä, missä järjestelmässä he sitä kuluttavat.
- (18) Espanjan mukaan sähkön siirto- ja jakelutoiminnan sääntely Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla on samanlaista kuin Manner-Espanjassa.
- (19) Vähittäismarkkinoiden osalta Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden loppuasiakkailla on oikeus valita toimittajansa samoin ehdoin kuin Manner-Espanjan loppuasiakkailla. Samoin haavoittuvassa asemassa olevien kuluttajien käsite on määritelty koko Espanjan osalta, ja yleisesti ottaen tarjonta on järjestetty yhdenmukaisesti koko maassa. Tältä osin Espanja toteaa, että Manner-Espanjan ja Manner-Espanjan ulkopuolisten vähittäismarkkinoiden välillä ei ole eroja.

⁽⁹⁾ Kehys vahvistetaan 31 päivänä heinäkuuta 2015 annetussa kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares).

Yleiskatsaus Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden oikeudelliseen kehykseen

- (20) Espanja selittää, että laissa 24/2013 säädetään, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntoimituksiin sovelletaan erityissääntelyä. Siinä säädetään myös, että tästä toiminnasta voidaan saada lisäkorvaus, joka kattaa Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähkön tuotantokustannusten ja sähkön myynnistä näillä alueilla saatavien tulojen välisen erotuksen. Laissa 24/2013 säädetään edellytyksistä, joiden on täyttyttävä, jotta erillistä verkkoa ei enää pidetä sellaisena. Edellytyksinä ovat, että Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen ja mantereen välisen liitäntäkapasiteetin on mahdollistettava pääsy mantereen tuotantomarkkinoille ja sähkön integroimiseksi on olemassa markkinamekanismeja.
- (21) Espanja toteaa, että laissa 17/2013⁽¹⁰⁾ vahvistetaan yleiset säännökset toimitusten takaamiseksi ja kilpailun lisäämiseksi Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä.
- (22) Espanja ilmoittaa, että kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetään yksityiskohtaisesti sähkön tuotantotoiminnasta ja ajojärjestysmenettelystä Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä sekä tämän toiminnan korvausjärjestelmästä. Korvausjärjestelmä perustuu kahteen korvauskomponenttiin, joista toinen koskee tehtyjä investointeja ja muita kiinteitä kustannuksia ja toinen toiminnan aikana syntyviä muuttuvia kustannuksia. Tämän korvauksen tavoitteena on kattaa sähkön tuotannon lisäkustannukset Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla. Kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 lisäkustannus määritellään kaikkien tuotantokustannusten ja verkonhaltijan toteuttamassa sähkönjakelussa maksetun hinnan väliseksi erotukseksi.
- (23) Lisäksi kuninkaallisella asetuksella 738/2015 otetaan käyttöön kilpailumenettely uuden kapasiteetin ja kunnostettavan kapasiteetin valintaa varten.
- (24) Komissio toteaa tältä osin, että se hyväksyi kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin valtiontuen päätöksessä asiassa SA.42270⁽¹¹⁾ Espanjan sähköntuotannosta Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla.

3. PYYDETYT BALEAAREJA KOSKEVAT POIKKEUKSET

- (25) Baleaareja koskeva poikkeuspyyntö perustuu sen asemaan direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 alakohdan mukaisena pienenä liitettynä verkkona.

3.1 Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaiset poikkeukset

- (26) Espanja pyytää poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta siltä osin kuin on kyse siirtoverkonhaltijan toteuttamista lisäpalvelujen hankinnoista.

3.2 Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaiset poikkeukset

- (27) Espanja pyytää Baleaareille poikkeusta seuraavista asetuksen (EU) 2019/943 säännöksistä:
- 3 artiklan 1 kohdan a, b, c, e, j, k, n, o ja p alakohdan markkinaperiaatteet;
 - 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10, 11, 14, 15, 16 ja 17 artiklan mukaiset sähkökaupan säännöt;
 - 19 artiklassa säädetty pullonkaulatuloja koskevat säännöt;
 - 14 ja 15 artikla, 16 artiklan 3–13 kohta, 17 ja 19 artikla, 20 artiklan 3–8 kohta, 21 artiklan 7 ja 8 kohta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohta sekä 25 artiklan 2–4 kohta tulevaisuudessa mahdollisesti perustettavien uusien tukikapasiteettimekanismien osalta;
 - 14–17, 19–27 ja 35–47 artikla kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 määritellyn nykyisen mekanismin osalta.

⁽¹⁰⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

⁽¹¹⁾ Päätös, annettu 28 päivänä toukokuuta 2020, SA.42270 (2016/NN) – Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories, C(2020) 3401.

3.3 Pyydettyjen poikkeusten kesto

- (28) Espanja katsoo, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden tosiasiallinen integroiminen Iberian niemimaan sähkömarkkinoihin edellyttää yhteenliittämistä Manner-Espanjan kanssa.
- (29) Baleaarien osalta Espanja selittää, että poikkeusten olisi oltava voimassa, kunnes alue integroidaan tehokkaasti Manner-Euroopan sähkömarkkinoihin. Espanjan mukaan tosiasiallinen integrointi ei kata ainoastaan uusien yhdysjohtojen käyttöönottoa vaan myös testausajan ja tarvittavien sääntelymuutosten toteuttamisajan. Tämän perusteella Espanja pyytää poikkeusta vähintään vuoteen 2030 saakka.

4. KUULEMISEN AIKANA VASTAANOTETUT HUOMAUTUKSET

- (30) Kuten johdanto-osan 3 kappaleessa todetaan, komissio järjesti maalisi- ja huhtikuussa 2021 julkisen kuulemisen.
- (31) Kaikki julkisen kuulemisen yhteydessä esitetyt huomautukset koskivat Espanjan pyytämää poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklasta, joka koskee siirtoverkonhaltijan energiavarastojen omistamista, hallinnointia ja operointia. Kuten johdanto-osan 4 kappaleessa kuvataan, Espanja peruutti pyynnön poiketa direktiivin 54 artiklasta Baleaarien osalta.

5. BALEAAREJA KOSKEVAN POIKKEUSPYYNNÖN ARVIOINTI

5.1 Pieni liitetty verkko

- (32) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaisesti voidaan kahdessa tapauksessa myöntää poikkeus kyseisen asetuksen 3 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9–11 artiklan, 14–17 artiklan, 19–27 artiklan, 35–47 artiklan ja 51 artiklan asiaankuuluvista säännöksistä:
- a) pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen osalta, jos jäsenvaltiot voivat osoittaa, että kyseisten verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia. Tällaisissa tapauksissa poikkeukseen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin;
 - b) poikkeus koskee SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisimpiä alueita, joita ei voida liittää unionin energiamaarkkinoihin ilmeisten fyysisten syiden takia.
- (33) Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti voidaan myöntää poikkeus 7 ja 8 artiklan sekä IV, V ja VI luvun asiaankuuluvista säännöksistä pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen osalta, jos jäsenvaltiot voivat osoittaa, että kyseisten verkkojen käytössä on huomattavia vaikeuksia. Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettujen sellaisten syrjäisimpien alueiden osalta, joita ei voida liittää unionin sähkömarkkinoihin, poikkeukseen on sovellettava ehtoja, joiden tavoitteena on varmistaa, että poikkeuksella ei haitata siirtymistä uusiutuvaan energiaan.
- (34) Sekä asetuksen (EU) 2019/943 että direktiivin (EU) 2019/944 mukaan pienten liitettyjen verkkojen osalta poikkeuksen on oltava kestoalta rajoitettu ja sille on asetettava ehdot, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin. Poikkeuksessa on lisäksi varmistettava, ettei se estä tai haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoja.
- (35) Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 alakohdan mukaan 'pienellä liitettyllä verkolla' tarkoitetaan "mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa yli viisi prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämistä toisiin verkkoihin".
- (36) Espanja selittää pyynnössään, että Baleaarit (Mallorca, Menorca, Ibiza ja Formentera) muodostavat yksittäisen yhteenliitetyn verkon, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 (johdanto-osan 6 kappale). Noin 25 prosenttia Baleaarien sähkön kysynnästä katetaan alueen ja Manner-Espanjan välisellä yhdysjohdolla.

- (37) Espanjan toimittamien tietojen perusteella ja Espanjan sähköntuotantoa Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla koskevan komission päätöksen SA.42270 mukaisesti Baleaareja voidaan pitää direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 kohdassa tarkoitettuna pienenä liitettynä verkkona.

5.2 Huomattavat ongelmat verkon käytössä

5.2.1 Mitä tarkoittaa "huomattavat ongelmat verkon käytössä"?

- (38) Lainsäätäjä ei ole määritellyt asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua 'huomattavan ongelman' käsitettä. Avoinen muotoilun ansiosta komissio voi ottaa huomioon kaikki mahdolliset pienten verkkojen erityistilanteeseen liittyvät ongelmat edellyttäen, että ne ovat huomattavia eivätkä vain vähäpätöisiä. Ongelmissa voi olla merkittäviä eroja, jotka voivat johtua paitsi kyseisen verkon maantieteellisistä erityisominaisuuksista, tuotannosta ja kulutuksesta myös teknisistä seikoista (kuten sähkön varastointi ja pientuotanto).
- (39) Aiemmissa komission päätöksissä ratkaistavat ongelmat liittyivät sosiaalisen koherenssin ja/tai tasapuolisten kilpailuedellytysten säilyttämiseen mantereen ja saarten välillä tilanteessa, jossa saaren verkon käyttövarmuus edellytti lisätoimenpiteitä tai tarkoitti saarella merkittävästi suurempia kustannuksia mantereeseen verrattuna. Ilmaisua "käyttö" ei näin ollen voida tulkita suppeassa merkityksessä esimerkiksi edellyttämällä, että verkon käyttövarmuus ei toteutuisi ilman poikkeusta. Sen sijaan "ongelmien" on aina katsottu sisältävän myös tarkasteltavan verkon käyttäjille koituvat sosioekonomiset ongelmat ⁽¹²⁾.
- (40) Lisäksi näiden huomattavien ongelmien on liityttävä pienten erillisten verkkojen tai pienten liitettyjen verkkojen toimintaan. On siis vaikea kuvitella perustelua, joka perustuisi yksinomaan verkon ulkopuolella, kuten kansallisissa tukijärjestelmissä, aiheutuviin vaikutuksiin. Tämä ei sulje pois "välillisten" vaikutusten merkitystä verkon käyttövarmuuden kannalta.

5.2.2 Espanjan hakemuksessa esitetyt huomattavat ongelmat

- (41) Espanja tuo esiin useita haasteita ja ongelmia, jotka liittyvät sähkömarkkinoiden ja -järjestelmien käyttöön Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Baleaarit:
- Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden markkinoiden pieni koko, minkä vuoksi ne eivät voi hyötyä Manner-Espanjan sähköjärjestelmän mittakaavaeduista;
 - polttoainevalikoiman korkeammat kustannukset, jotka johtavat korkeampiin sähkökustannuksiin, koska suurin osa tuotannosta Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla katetaan kaasulla, hiilellä tai dieselillä;
 - voimalaitosten korkeat investointi- ja toimintakustannukset, jotka johtuvat järjestelmien pienestä koosta ja alueen maantieteellisestä eristyneisyydestä, joka puolestaan johtuu vähäisestä yhteenliitäntäasteesta mantereen kanssa;
 - suurempi asennetun varakapasiteetin tarve, joka johtuu alueen maantieteellisestä eristyneisyydestä, joka puolestaan johtuu vähäisestä yhteenliitäntäasteesta mantereen kanssa. Espanja selittää erityisesti, että Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet tarvitsevat enemmän pyörivää varatehoa toimitusvarmuusvaatimusten noudattamiseksi. Toimitusvarmuusvaatimus on asennettua kapasiteettia 40–70 prosenttia suurempi verrattuna mantereen 10 prosenttiin. Tämän vuoksi voimalaitokset ovat käyttämättöminä huomattavan osan ajasta, mikä vähentää kiinnostusta investoida uuteen kapasiteettiin;
 - uuden tuotantokapasiteetin sijoittamiseen liittyvät ympäristörajoitukset sekä perinteisen että uusiutuvan energian tuotantolaitosten osalta;

⁽¹²⁾ Ks. esimerkiksi komission päätös, annettu 14 päivänä elokuuta 2014, poikkeuksen myöntämisestä Helleenien tasavallalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY säännöksistä, jossa viitataan siihen, että sähkön tuotantokustannukset ovat suurempia saarilla, vaikka hinnat ovat lain mukaan vastaavat kuin mantereella.

- kysynnän voimakas kausiluonteisuus, joka liittyy merkittävästi Baleaarien matkailualaan;
 - maantieteellisestä sijainnista aiheutuvat kustannukset ja investoinnit, joita tarvitaan uusien yhteenliittäntöjen rakentamiseksi mantereelle.
- (42) Espanjan mukaan nämä haasteet ja ongelmat johtavat kahteen Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden keskeiseen piirteeseen: sähkön korkeammat kustannukset ja kilpailun puute sähköntuotannossa.
- (43) Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotannon korkeiden kustannusten osalta Espanja selittää, että edellä lueteltujen haasteiden ja ongelmien vuoksi kysynnän mukaan säädettävän sähköntuotannon kustannukset ovat usein kaksinkertaiset Manner-Espanjaan verrattuna. Espanjan mukaan Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet, mukaan lukien Baleaarit, on suljettava Manner-Espanjan markkinajärjestelmän ulkopuolelle, jotta kuluttajat maksaisivat samanlaisia hintoja kuin mantereella. Espanja lisää, että ennen kuin Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet integroidaan Manner-Espanjan sähkömarkkinoihin, tarvittaisiin arviointi sen varmistamiseksi, etteivät näiden alueiden korkeat tuotantokustannukset vääristä sähkön marginaalihintoja Manner-Espanjan sähkömarkkinoilla.
- (44) Sähköntuotannon kilpailun puutteen osalta Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden historiallisen kehityksen ja energia-alan houkuttelevuuden puutteen vuoksi yksi ainoa konserni on hoitanut kaikki energiahuoltoon liittyvät toiminnot. Baleaarien osalta Espanja toteaa, että Endesa SA omistaa edelleen lähes 100 prosenttia fossiilisia polttoaineita hyödyntävistä voimalaitoksista, jotka ovat kyseisten alueiden tärkein tuotantolähde. Tämän vuoksi Baleaarien sähköntuotannossa ei Espanjan mukaan edelleenkään ole toimivaa kilpailua, vaikka sitä on pyritty edistämään ja alueelle on saatu vaihtoehtoisia uusiutuvan energian tuottajia.
- (45) Espanja korostaa, että korkeiden sähköntuotantokustannusten ja toimivan kilpailun puuttumisen vuoksi Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden, mukaan lukien Baleaarit, integrointi Manner-Espanjan (ja Euroopan) sähkömarkkinoille johtaisi markkinoiden vääristymiseen, ja että näin olisi niin kauan kuin yhteenliittännät Manner-Espanjan kanssa eivät riitä kattamaan paikallista kysyntää kokonaan.
- (46) Lisäksi Espanja tuo esiin haasteet, jotka liittyvät uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Baleaarit. Espanja selittää, että suurin osa yhden saaren vaihtelevia uusiutuvia energialähteitä käyttävistä voimalaitoksista tuottaa sähköä samoissa sääolosuhteissa (nk. korrelaatio). Tästä seuraa, että mitä enemmän saarten sähköjärjestelmissä käytetään uusiutuvan energian tuotantoa, sitä enemmän toimitusvarmuusvaatimusten noudattaminen vaikeutuu. Espanjan mukaan tämä tilanne voisi rajoittaa Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla käytettävän vaihtelevan uusiutuvan energian määrää.

5.2.3 Arviointi

- (47) Komissio hyväksyy Espanjan perustelut, joiden mukaan Baleaareilla ei vielä ole edellytyksiä täysin vapautettujen sähkön tukkumarkkinoiden toteuttamiselle, koska pienten liitettyjen verkkojen toimintaan liittyy haasteita, Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotannossa on hyvin vähän kilpailua ja yhteenliittäntäaste Manner-Espanjan markkinoihin on alhainen.
- (48) Näin ollen voidaan olettaa, että Baleaareilla ei voida toteuttaa toimivia tukkumarkkinoita ilman julkista interventiota, ja tämän seurauksena useita termiini- ja vuorokausimarkkinoita, päivän- ja tasehallintamarkkinoita koskevia säännöksiä ei voida toistaiseksi panna täytäntöön tällä alueella.
- (49) Komissio voi todeta päätelmänään, että asetuksen (EU) 2019/943 ja direktiivin (EU) 2019/944 täysimääräinen soveltaminen alueisiin, joita tämä poikkeuspyyntö koskee, aiheuttaisi huomattavia ongelmia Baleaarien sähköverkon käytölle.
- (50) Komissio toteaa kuitenkin, että Baleaarien tilanne muuttuu heti, kun lisää yhteenliittäntöjä Manner-Espanjaan rakennetaan ja otetaan käyttöön.

5.3 Poikkeuksen soveltamisala

5.3.1 Direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohta

- (51) Espanjan mukaan toimivan kilpailun puute sähköntuotannon alalla estää vääristymättömien sähkömarkkinoiden syntyminen Manner-Espanjan ulkopuolisille alueille. Erityisesti se estää siirtoverkonhaltijaa perustamasta ja operoimasta Baleaareilla tasehallintamarkkinoita, mukaan luettuna markkinapohjaisten taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen hankkiminen.
- (52) Komissio katsoo, että johdanto-osan 10–13 kappaleessa esitetyt syyt estävät tällä hetkellä tasehallintamarkkinoiden luomisen ja taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinaehtoisen hankinnan Baleaareilla. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeukset direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdassa säädetyistä velvoitteista direktiivin 66 artiklan mukaisesti ovat perusteltuja.

5.3.2 Asetuksen (EU) 2019/943 II luku: Sähkömarkkinoita koskevat yleiset säännöt – 3 ja 6 artikla, 7 artiklan 1 kohta, 8 artiklan 1 ja 4 kohta, 9, 10 ja 11 artikla

5.3.2.1 Hakemus

- (53) Espanjan mukaan sähköntuottajien välisen toimivan kilpailun puute estää sääntelemättömien sähkömarkkinoiden syntyminen. Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Baleaarit, ajojärjestyspäätökset perustuvat teknisiin ja taloudellisiin kriteereihin, joihin ei aina voida soveltaa markkinasääntöjä. Lisäksi Espanja selittää, että hinnanmuodostus Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla ei perustu kyseisten alueiden tarjontaan ja kysyntään, vaan Manner-Espanjan hintoihin, jotta estettäisiin se, että Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla asuvat kuluttajat joutuisivat maksamaan sähköntuotannosta kyseisillä alueilla aiheutuvat lisäkustannukset.
- (54) Tämän vuoksi Espanja pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan seuraavista säännöksistä:
- a, b, o ja p alakohdat, koska Espanjan mukaan hinnat kyseisillä markkinoilla eivät voi muodostua vapaasti kysynnän ja tarjonnan perusteella eikä näillä alueilla toimi termiinimarkkinoita. Espanja toteaa lisäksi, että Baleaarien ja Manner-Espanjan välinen vähäinen yhteenliitäntäkapasiteetti ei muuta tilannetta;
 - c alakohta, koska Espanja katsoo, että joustavan tuotannon ja kulutusjoustopuutteen kehittämistä helpottavia markkinasääntöjä ei ehkä voida soveltaa kyseisillä alueilla;
 - e ja k alakohta, koska Espanjan mukaan sähköntuottajat eivät ole vastuussa tuottamansa sähkön myynnistä (sen sijaan verkonhaltijan tehtävänä on päättää, mitkä voimalaitokset olisi ajettava verkkoon), eivätkä ne voi tehdä aggregoituja tarjouksia;
 - j alakohta, koska Espanja katsoo, että näiden alueiden varastointistrategiassa saatetaan edellyttää, että energiavarastolla on etusija eikä se ole tasavertainen muiden tuotantolaitosten kanssa;
 - n alakohta, jonka osalta Espanja toteaa, että periaatteessa sähköntuotannon markkinoille tulo ja markkinoilta poistuminen voisi perustua yritysten arvioon toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta, mutta käytännössä tuotantoyritysten ei ole mahdollista osallistua järjestelmään ilman säänneltyä maksujärjestelmää, jolla voidaan kattaa tuotantokustannukset.
- (55) Espanja korostaa 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 9, 10 ja 11 artiklan osalta, että vaikka Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmää ohjaa ajojärjestysjärjestelmä, joka toimii unionin sähkömarkkinoita muistuttavalla tavalla, esimerkiksi päivittäisten ja päivänsisäisten ajojärjestysten avulla, kyseessä on säännelty järjestelmä. Ostohinta perustuu Manner-Espanjan hintaan eikä tunnustettuihin kustannuksiin, joita tuottajille aiheutuu niiden sähköntuotantotoiminnan, mukaan lukien tasehallintapalvelut, harjoittamisesta. Tällä perusteella Espanja pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta sekä 9, 10 ja 11 artiklasta, sillä Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Baleaarit, ei ole tasehallintamarkkinoita eikä myöskään mahdollisuutta integroitua unionin vuorokausimarkkinoihin ja päivänsisäisiin markkinoihin, koska yhteydet Manner-Espanjaan ovat vähäiset.

- (56) Asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 ja 4 kohdan osalta Espanja huomauttaa, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden eristyneisyyden vuoksi ajojärjestyksiä käytetään Manner-Espanjan ja unionin markkinoista riippumatta, lukuun ottamatta sitä, että energian oston viitehinta perustuu Manner-Espanjan hintaan, ja että ajojärjestykset perustuvat tuntikohtaisiin aikatauluihin.
- (57) Samoin edellä esitetyn mukaisesti Espanja katsoo, että asetuksen (EU) 2019/943 9–11 artiklassa tarkoitettuja termiinimarkkinoiden integrointia, tarjousten teknisiä rajoja ja toimittamatta jääneen sähkön arvoa ei sovelleta Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ajojärjestyksiin.

5.3.2.2 Arviointi

- (58) Asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisestä kohtaa koskevan poikkeuspyynnön osalta komissio katsoo, että
- koska johdanto-osan 10–13 kappaleessa esitettyjen syiden mukaan Baleaarien sähkönhintoja ei muodosteta markkinaperusteisen lähestymistavan mukaisesti, vaan erityisen säännellyn mekanismin avulla, jossa verkonhaltija huolehtii tuotannon ajojärjestyksestä kunkin Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen osalta, on perusteltua poiketa asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan a, b, e ja k alakohdasta.
 - koska johdanto-osan 10–13 kappaleessa esitettyjen syiden mukaan Baleaareilla ei ole termiinimarkkinoita ja koska verkonhaltijan ajojärjestys sisältää viikoittaisia, päivittäisiä ja päivänsisäisiä ennusteita sekä reaaliaikaisia poikkeamia, on myös perusteltua poiketa asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan o ja p alakohdasta.
 - vaikka tunnustetaankin, että nykyinen säännelty järjestelmä ja Baleaarien erityispiirteet saattavat vaikeuttaa joustavamman sähköntuotannon, vähähiilisen sähköntuotannon ja kulutusjouston kehittämistä, markkinasääntöjä on silti sovellettava, jotta niiden kehittämistä kannustetaan mahdollisuuksien mukaan. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdasta ei ole perusteltu.
 - asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan j alakohta ei estä sitä, että Baleaareilla toteutettaville energianvarastointihankkeille annetaan etusija, jos näitä hankkeita pidetään esimerkiksi parhaana vaihtoehtona Baleaarien toimitusvarmuuden varmistamiseksi. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan j alakohdasta ei ole perusteltu.
 - asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan n alakohdan osalta yrityksen sähköntuotantomarkkinoille tulon tai niiltä poistumisen olisi perustuttava kyseisen yrityksen tekemään arviointiin oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta ottaen huomioon mahdollisuus saada johdanto-osan 16 ja 17 kappaleessa mainittu säännelty korvaus. Näin ollen poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan n alakohdasta ei ole Baleaarien osalta perusteltu.
- (59) Mitä tulee pyydettyyn poikkeukseen asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta sekä 9, 10 ja 11 artiklasta, kyseisissä säännöksissä viitataan vaatimuksiin, jotka koskevat termiinimarkkinoita, vuorokausimarkkinoita, päivänsisäisiä markkinoita ja tasehallintamarkkinoita. Espanjan toimittamien tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että näitä markkinoita ei voida tosiasiallisesti toteuttaa Baleaareilla (johdanto-osan 10–13 kappale), kun otetaan huomioon alueen sähköjärjestelmän erityispiirteet. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeaminen näistä säännöksistä on perusteltua.

5.3.3 Asetuksen (EU) 2019/943 III luku: Verkkoon pääsy ja siirtorajoituksen hallinta – 14–17 artikla ja 19 artikla

5.3.3.1 Hakemus

- (60) Espanja selittää, että 14–16 ja 19 artiklassa säädettyjä vaatimuksia ei voida soveltaa Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin sen vuoksi, että siirtoverkonhaltija huolehtii sähköntuotannon ajojärjestyksestä kunkin sähköjärjestelmän osalta näillä alueilla, eivätkä nämä verkot muodosta erillisiä yhteenliitettyjä tarjousalueita. Näissä ajojärjestyksissä otetaan huomioon Manner-Espanjan ja Baleaarien välisten yhteyksien kautta siirretty energia. Jos näillä yhteyksillä esiintyy siirtorajoituksia, siirtoverkonhaltija järjestää käytettävissä olevan tuotantokapasiteetin ajojärjestyksen uudelleen ottaen huomioon lähinnä tekniset kriteerit toimitusten varmistamiseksi. Espanja selittää myös, että koska Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet eivät muodosta erillisiä tarjousalueita, niihin ei liity alueiden välisiä kapasiteetti-markkinoita eikä näin ollen synny pullonkaulatuloja.

5.3.3.2 Arviointi

- (61) Poikkeukset asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta johtavat siihen, että Baleaarien sähköjärjestelmiä ei sisällytetä integroituihin vuorokausimarkkinoihin ja päivänsisäisiin markkinoihin. Sen vuoksi joitakin näiden markkinoiden toimintaan liittyviä säännöksiä ei välttämättä sovelleta Baleaareihin.
- (62) Asetuksen (EU) 2019/943 14–17 ja 19 artikla koskevat tarjousalueita sekä kapasiteetin ja siirtorajoitusten hallintaa tarjousalueiden välillä. Tässä yhteydessä komissio toteaa, että vaikka Baleaarit muodostavat tällä hetkellä yksittäisen tarjousalueen yhdessä Manner-Espanjan ja muiden Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden kanssa, tilanne saattaa muuttua tulevaisuudessa 14 ja 15 artiklan soveltamisen myötä. Sen sijaan 16 artiklan 3–13 kohdan sekä 17 ja 19 artiklan säännöksiä ei lähtökohtaisestikaan sovelleta Baleaareihin, niin kauan kuin kyseinen alue ei muodosta erillistä tarjousaluetta. Tästä seuraa, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 14 ja 15 artiklan, 16 artiklan 3–13 kohdan sekä 17 ja 19 artiklan vaatimuksista ei ole perusteltu.
- (63) Asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 1 ja 2 kohtaa, jotka sisältävät siirtorajoituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet, sovelletaan Baleaareihin, koska näissä periaatteissa taataan markkinaosapuolille, että siirtoverkonhaltijan on puututtava siirtorajoitusongelmiin syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisuilla ja käytettävä toimitusrajoituksia ainoastaan hätätapauksissa. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 1 ja 2 kohdasta ei ole perusteltu.

5.3.4 Asetuksen (EU) 2019/943 IV luku: Resurssien riittävyys – 20 artiklan 3–8 kohta, 21 artiklan 7 ja 8 kohta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohta sekä 25 artiklan 2–4 kohta

5.3.4.1 Hakemus

- (64) Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet ovat maantieteellisesti eristyneitä, koska yhteys Manner-Espanjaan on vähäinen tai olematon, ja tämän vuoksi verkonhaltijan kullekin Manner-Espanjan ulkopuoliselle alueelle tekemät resurssien riittävyysarviointit ovat itsenäisiä, eikä niitä ole integroitu eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin tai Manner-Espanjan resurssien riittävyysarviointiin. Tämän vuoksi Espanja katsoo, että joitakin IV luvun säännöksiä ei voida soveltaa Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin. Espanja korostaa kuitenkin, että nykyisillä kansallisilla säännöillä pyritään mahdollisuuksien mukaan varmistamaan Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ja Manner-Espanjan markkinoiden yhtäläinen kohtelu esimerkiksi toimitusvarmuuden tason tai resurssien riittävyyden arvioinnissa käytettävien menetelmien osalta.
- (65) Espanja katsoo, että riittävyys Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla varmistetaan kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyllä uuden kapasiteetin jakamista koskevalla erityisellä mekanismilla, kuten johdanto-osan 22–24 kappaleessa kuvataan. Espanja on sitä mieltä, että tämä mekanismi olisi säilytettävä Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ainutlaatuisen luonteen vuoksi, ja pyytää sen vuoksi poikkeusta 20 artiklan 3–8 kohdasta, 21 artiklan 7 ja 8 kohdasta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohdasta sekä 25 artiklan 2–4 kohdasta.
- (66) Espanja katsoo, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden resurssien riittävyysarviointit ovat asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 1 ja 2 kohdan periaatteiden mukaisia. Espanja selittää lisäksi, että jos riittävyyteen liittyviä huolenaiheita havaitaan, niihin puututaan käynnistämällä tarjouskilpailumenettely (kuten kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetään) yhdistettynä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kapasiteetin huutokauppojen arviointiin. Kyse on menettelyistä, joihin ei Espanjan mukaan voida soveltaa asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3–8 kohdan vaatimuksia.
- (67) Espanja selittää, että asetuksen (EU) 2019/943 21 artiklan 7 ja 8 kohdan säännökset eivät ole yhteensopivia kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyin mekanismien kanssa. Siinä todetaan kuitenkin, että kaikkiin tuleviin uusiin kapasiteettimekanismeihin sovelletaan asetuksen 21 artiklan 7 ja 8 kohdan vaatimuksia.
- (68) Espanja toteaa, että kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetty mekanismi on myös ristiriidassa seuraavien asetuksen (EU) 2019/943 säännösten kanssa:
- 22 artiklan 1 kohdan f alakohta, jossa säädetään, että korvaus on määritettävä kilpailuun perustuvassa menettelyssä, koska Espanjan mukaan nykyisessä mekanismissa korvaus ei perustu kilpailuun perustuvaan menettelyyn, vaan vertailuarvoon, jolla kannustetaan tehokkuuteen;

- 22 artiklan 1 kohdan h alakohta, jossa säädetään, että kapasiteettimekanismien on oltava avoimia kaikkien resurssien osallistumiselle, jos ne pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn, koska Espanjan mukaan mekanisme sovelletaan ainoastaan kysynnän mukaan säädettäviin laitoksiin;
 - 22 artiklan 2 kohta, jossa luetaan strategisten reservien rakenteelliset ominaisuudet, joiden mukaisia niiden on oltava, koska Espanjan mukaan siinä viitataan tasehallintamarkkinoihin, joita ei ole olemassa Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla;
 - 22 artiklan 3 kohta, jossa asetetaan lisävaatimuksia muille kapasiteettimekanismeille kuin strategisille reserveille, koska Espanjan mukaan nykyinen mekanismi ei täytä näitä vaatimuksia: hinta ei laske nollaan, kun tarjottu kapasiteetti on riittävä, korvaus ei ole sidottu ainoastaan kapasiteettiin ja kapasiteettivelvoitteita ei voida siirtää;
 - 22 artiklan 4 kohta, joka sisältää kapasiteettimekanismien hiilidioksidipäästörajoja koskevat vaatimukset, koska Espanjan mukaan nykyiseen mekanismiin ei sisälly mitään tällaista vaatimusta, mutta se mahdollistaa teknisten rajoitusten asettamisen;
 - 22 artiklan 5 kohta, jossa edellytetään 4 päivänä heinäkuuta 2019 sovellettavien kapasiteettimekanismien mukauttamista.
- (69) Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita koskevat luotettavuusstandardit eivät ole yhdenmukaisia asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 3 kohdan vaatimusten kanssa sen vuoksi, että niissä ei oteta huomioon markkinoille tulon kustannuksia. Espanja lisää, että vaikka standardit olisivat samat, ne saattaisivat kehittyä tiukempiin arvoihin eri tahtiin, minkä perusteella se pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta.

5.3.4.2 Arviointi

- (70) Asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklassa käsitellään resurssien riittävyyttä sähkön sisämarkkinoilla, ja siinä asetetaan jäsenvaltioille velvoitteita siitä, miten resurssien riittävyyttä seurataan ja miten toimitaan, kun havaitaan resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita, nimittäin laatimalla täytäntöönpanosuunnitelma, jonka tavoitteena on muun muassa sääntelyvääristymien poistaminen, tasehallintapalvelujen markkinaehtoisten hankintojen varmistaminen tai säänneltyjen hintojen poistaminen. Komissio toteaa, että Espanja on jo laatinut ja toimittanut komissiolle täytäntöönpanosuunnitelman osana valtioneuvoston päätöksessä asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti. Komissio antoi lausunnon Espanjan täytäntöönpanosuunnitelmasta 13 päivänä maaliskuuta 2024 asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3–8 kohdasta ei ole perusteltu.
- (71) Asetuksen (EU) 2019/943 21 artiklan 7 kohta kumottiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/1747⁽¹³⁾. Näin ollen sitä ei enää sovelleta Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin. Asetuksen (EU) 2019/943⁽¹⁴⁾ 21 artiklan 8 kohdasta poikkeamista koskevan pyynnön osalta komissio toteaa, että vaikka kyseisessä säännöksessä ei enää täsmennetä, että kapasiteettimekanismien olisi oltava väliaikaisia, siinä säädetään, että komissio hyväksyy kapasiteettimekanismit enintään kymmeneksi vuodeksi. Myöskään Baleaarien sähköjärjestelmän tulevaa kehitystä ei ole mahdollista ennustaa. Näin ollen kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn säännellyn korvausmekanismin kesto olisi rajoitettava ajanjaksoksi, joka jatkuu 31 päivään joulukuuta 2025 saakka, kuten asiassa SA.42270 tehdyssä valtioneuvoston päätöksessä on hyväksytty Baleaarien osalta.
- (72) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklassa vahvistetaan kapasiteettimekanismeihin sovellettavat suunnitteluperiaatteet. Komissio katsoo, että asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta tehtävä poikkeus, jota sovellettaisiin asiassa SA.42270 tehdyssä valtioneuvoston päätöksessä vahvistetun säännellyn korvausmekanismin voimassaolon päättymisen jälkeen, häiritäisi siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämiseen, energian varastointiin, sähköiseen liikkumiseen ja kulutusjouktoon, koska näiden säännösten tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien teknologioiden osallistuminen kilpailuun perustuen. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta ei ole perusteltu. Tämä ei saisi vaikuttaa Baleaareja koskeviin sitoumuksiin ja sopimuksiin, jotka on tehty kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin mukaisesti, sellaisena kuin se on hyväksytty asiassa SA.42270 tehdyllä valtioneuvoston päätöksellä.

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1747, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, asetusten (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta (EUVL L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>).

⁽¹⁴⁾ Sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2024/1747.

- (73) Espanjan toimittamien tietojen perusteella (johdanto-osan 68 kappale) komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 2 kohdan vaatimuksista on perusteltu, koska strategisten reservien erityiset suunnitteluvaatimukset liittyvät erottamattomasti toimivien tasehallintamarkkinoiden luomiseen. Sen sijaan poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 3 kohdasta ei ole perusteltu, koska kapasiteettimekanismien erityiset suunnitteluvaihtimukset on tarkoitettu sovellettaviksi riittävän kehittyneistä tasehallintamarkkinoista riippumatta.
- (74) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 5 kohdasta poikkeamista koskevan pyynnön osalta komissio katsoo, että poikkeus ei ole perusteltu, koska kyseisen asetuksen 22 artiklan 5 kohtaa ei sovelleta 4 päivän heinäkuuta 2019 jälkeen hyväksyttyihin kapasiteettimekanismeihin.
- (75) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdan osalta, jossa säädetään kapasiteettimekanismien hiilidioksidipäästörajaja koskevista vaatimuksista, komissio katsoo, että hiilidioksidipäästörajaja koskevia vaatimuksia ei voida soveltaa nykyiseen säänneltyyn korvausmekanismiin, joka on hyväksytty valtiontukipäätöksellä asiassa SA.42270, kun otetaan huomioon Baleaarien sähköjärjestelmän pieni koko, uuden tuotantokapasiteetin tarvitsemien ympäristölupien hankkimiseen liittyvät rajoitteet ja suurempi tarve sähköntuotantoon, jota voidaan säätää kysynnän mukaan, jotta voidaan turvata uusiutuvien energialähteiden integrointi Baleaareilla ja taata toimitusvarmuus. Komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdasta, jota sovelletaan asiassa SA.42270 tehdyssä valtiontukipäätöksessä vahvistetun säännellyn korvausmekanismin voimassaolon päättymisen jälkeen, häiritäisi siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoja, sillä näillä säännöksillä pyritään mahdollistamaan kaikkien teknologioiden osallistuminen kilpailuun perustuen. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdasta ei ole perusteltu. Tämä ei saisi vaikuttaa Baleaareja koskeviin sitoumuksiin ja sopimuksiin, jotka on tehty kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin mukaisesti, sellaisena kuin se on hyväksytty asiassa SA.42270 tehdyllä valtiontukipäätöksellä.
- (76) Komissio katsoo Espanjan toimittamien selvitysten perusteella (ks. johdanto-osan 69 kappale), että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta Baleaarien sähköjärjestelmien käytön osalta ei ole perusteltu. Tämä ei saisi vaikuttaa Baleaareja koskeviin sitoumuksiin ja sopimuksiin, jotka on tehty kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin mukaisesti, sellaisena kuin se on hyväksytty asiassa SA.42270 tehdyllä valtiontukipäätöksellä.

5.3.5 *Poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 14–17, 19–27 ja 35–47 artiklasta kuninkaallisen asetuksen 738/2015 mukaista mekanismeja varten*

- (77) Hakemuksessaan, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan 17 päivänä tammikuuta 2022 lähettämällä toisilla selvennyksillä, Espanja totesi, että kuninkaallisen asetuksen 738/2015 mukaista nykyistä mekanismeja varten tarvitaan poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 14–17, 19–27 ja 35–47 artiklasta. Komissio katsoo, että näin laaja poikkeus ei ole tarpeen sen soveltamisen varmistamiseksi. Komission näkemyksen mukaan ainoastaan edellä mainituissa kohdissa mainitut poikkeukset ovat perusteltuja.

5.4 **Ei häiritä siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoja**

- (78) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan viidennen alakohdan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 2 kohdan mukaisesti poikkeuspäätöksessä on varmistettava, että se ei häiritä siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoja.
- (79) Uusiutuvaan energiaan siirtymisen ja jouston lisäämisen (mukaan lukien kulutusjousto) ja energian varastoinnin osalta on tärkeää huomata, että hyvin toimivien termiinimarkkinoiden, vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden olisi asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 asetettujen vaatimusten mukaisesti tarjottava tarvittavat ajojärjestys- ja investointisignaalit, jotta voidaan maksimoida näiden teknologioiden potentiaalinen kehitys. Esimerkiksi sellaiset kulutusjoustot, jotka voidaan aktivoida aikoina, jolloin Baleaarien sähköjärjestelmä on stressitilanteessa, olisi periaatteessa helpompi saavuttaa järjestelmässä, jossa kysynnän hinnat heijastavat Baleaarien sähköntuotannon tuntikohtaista tilannetta Manner-Espanjan sähköntuotannon tuntikohtaisen tilanteen sijasta. Tämä ei automaattisesti estä kulutusjouston tai muunlaisen jouston kehittämistä nykyisessä sääntely-ympäristössä. Ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että poikkeuspäätöksellä voi olla kielteinen vaikutus tällaiseen mahdolliseen kehitykseen.

- (80) Toisaalta asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa ei edellytetä, että poikkeuspäätöksissä maksimoidaan jouston tai energian varastoinnin mahdollisuudet. Mainitun asetuksen 64 artiklan mukaisella poikkeuksella pyritään ainoastaan varmistamaan, että se "ei haittaa" tällaista siirtymistä. Toisin sanoen poikkeuksen ei tule estää kehitystä, joka ilman poikkeusta tapahtuisi luontaisesti. On epätodennäköistä, että ilman poikkeusta Baleaarien kaikkiin sähköjärjestelmiin kehittyisi hyvin toimivat termiinimarkkinat, vuorokausimarkkinat, päivänsäiset markkinat ja tasehallintamarkkinat. Tämä johtuu 2 jaksossa kuvatuista Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmien käyttöön liittyvistä haasteista, hyvin vähäisestä kilpailusta sähköntuotannon alalla ja yhteyksien vähäisyydestä Manner-Espanjan markkinoihin. On kuitenkin tarpeen varmistaa, että poikkeukset poistetaan asteittain, kun edellytykset toimivien tukkumarkkinoiden kehittämiseksi ovat olemassa. Tämän vuoksi komissio vahvistaa tässä päätöksessä poikkeukselle rajoitetun keston ja tiukat ehdot poikkeuksen jatkamiselle, kuten jäljempänä 5.5 jaksossa esitetään.
- (81) Poikkeuksella ei vaikuta olevan havaittavaa vaikutusta sähköiseen liikkumiseen.

5.5 Poikkeuksen kesto ja ehdot, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähköön sisämarkkinoihin

- (82) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaan pienten liitettyjen verkkojen osalta poikkeuksen on oltava kestoaltaan rajoitettu ja siihen on sovellettava ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähköön sisämarkkinoihin.
- (83) Asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 säädetään pakollisesta rajoittamisesta useista syistä. Ennen kaikkea oletetaan, että yleistä sääntelykehystä voidaan soveltaa kaikkiin tilanteisiin sisämarkkinoilla ja että tällaisesta yleisestä soveltamisesta on hyötyä yhteiskunnalle. Vaikka asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa tunnustetaan, että poikkeuksia voidaan tarvita erityistilanteissa, nämä poikkeukset voivat monimutkaistaa koko järjestelmää ja muodostaa esteitä markkinoiden yhdentymiselle myös naapurialueilla. Lisäksi poikkeuksen perustelu perustuu yleensä tiettyä hetkenä voimassa olevaan tekniseen ja sääntelykehyykseen sekä tiettyyn verkon topologiaan. Kaikki nämä tilanteet muuttuvat väistämättä. On myös tärkeää, että markkinaosapuolet pystyvät ennakoimaan sääntelymuutokset riittävän ajoissa. Siksi kaikkien poikkeusten on oltava kestoaltaan rajoitettuja.
- (84) Baleaarien ja Manner-Espanjan välisiä yhteyksiä lisäävien uusien kaapelien odotetaan olevan toiminnassa vuoden 2030 loppuun mennessä. Kun kaapeleiden toiminta aloitetaan, alueeseen sovellettavaa sääntelykehystä olisi muutettava, kyseinen alue olisi integroitava Manner-Espanjan sähkömarkkinoihin ja pyydyt poikkeukset olisi poistettava vaiheittain. Espanja väittää, että sen jälkeen kun kaapeleita koskeva hankintasopimus on tehty, tarvitaan lisäaikaa, jotta nämä alueet voidaan integroida Manner-Espanjan markkinasääntöihin ja jotta voidaan tehdä tarvittavat muutokset sääntelyyn ja viedä läpi tarvittavat testit. Tämän perusteella Espanja pyytää poikkeusta Baleaareille vähintään vuoteen 2030 saakka.
- (85) Espanjan esittämien syiden perusteella komissio katsoo, että on oikeasuhteista myöntää Baleaareille poikkeukset 12 kuukauden ajaksi siitä päivästä alkaen, jona uusi kaapeli otetaan käyttöön.
- (86) Jotta voidaan varmistaa pyydettyjen poikkeuksien oikea-aikainen asteittainen poistaminen, Espanjan on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona Baleaarien ja Manner-Espanjan välisiä uusia kaapeleita koskeva hankintasopimus on tehty, selkeä suunnitelma, jossa esitetään yksityiskohtaisesti kaikki tarvittavat sääntely- ja järjestelmämuutokset Baleaarien liittämiseksi Manner-Espanjan sähkömarkkinoihin. Suunnitelmassa on yksilöitävä selkeästi tarvittavat toimet ja esitettävä aikataulu merkittävimmistä välitavoitteista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Myönnetään Espanjan kuningaskunnalle poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan a, b, e, k, o ja p alakohdan, 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan ja 22 artiklan 2 kohdan säännöksistä sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdan säännöksistä Baleaarien osalta.

2 artikla

Edellä 1 artiklan nojalla myönnettyä poikkeusta sovelletaan 12 kuukauden ajan päivästä, jona Baleaarit ja Manner-Espanjan yhdistävä uusi sähkökaapeli otetaan käyttöön.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä toukokuuta 2025.

Komission puolesta
Dan JØRGENSEN
Komission jäsen
